

»Da skolerne i efteråret 1995 har modtaget en tilskudsmeddelelse fra Undervisningsministeriet, der giver skolerne et retskrav på udbetaling af tilskud indtil den 31. december 1996, kan bestemmelserne i §§ 7 og 8 først finde anvendelse på ydelser, der vedrører perioden efter denne dato.«

§ 7 indeholder desuden en bestemmelse om, at de nævnte skoler efter den 31. december 1996 ikke har ret til at afholde folkeskolens afsluttende prøver, ligesom Undervisningsministeriets tilsyn med skolerne bortfalder.

§ 8 i lovforslaget vedrører en række navngivne skoler omfattet af loven om frie grundskoler. Bestemmelserne i § 8 svarer i øvrigt til § 7.

§ 9 vedrører en enkelt skole under godkendelse i henhold til gymnasieloven og loven om hf-kurser. Ifølge bestemmelsen kan der ikke ydes statslige tilskud eller statslige og kommunale elevydelse i henhold til de nævnte love til den pågældende skole. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at denne skole ikke har modtaget en tilskudsmeddelelse, og at der derfor ikke er behov for at fastsætte en overgangsregel som nævnt i §§ 7 og 8.

Endelig indeholder § 10 en bestemmelse om, at de skoler, der er nævnt i §§ 7 og 8, for så vidt angår et undervisningsforløb, der fortsætter efter den 31. december 1996, inden undervisningsforløbet begynder har pligt til skriftligt at underrette elever og forældre om, at skolen ikke kan modtage offentlige ydelser efter den 31. december 1996.

5. Justitsministeriets overvejelser

5.1. Indledning

I den offentlige debat har der navnlig været rejst spørgsmål om forholdet mellem på den ene side bestemmelserne i lovforslagets §§ 7-9 (ophør af tilskud til Tvindskolerne) og på den anden side bestemmelserne i grundlovens § 3 (magtfordelingslæren) og Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 6 (retten til en retfærdig rettergang).

Disse spørgsmål behandles nedenfor under henholdsvis pkt. 5.2 og 5.6.

I forbindelse med den lovtekniske gennemgang af de omhandlede bestemmelser har Justitsministeriet tillige gjort sig andre forfatningsretlige overvejelser. Justitsministeriet har således overvejet de nævnte bestemmelsers forhold til grundlovens § 73 (ejendomsrettens

ukrænkelighed), til § 76 (skolefriheden) og til en eventuel forfatningsretlig lighedsgrundsætning.

Disse spørgsmål behandles nedenfor under pkt. 5.3-5.5.

5.2. Forholdet til grundlovens § 3

5.2.1. Bestemmelsen i grundlovens § 3 har følgende ordlyd:

»§ 3. Den lovgivende magt er hos kongen og folketinget i forening. Den udøvende magt er hos kongen. Den dømmende magt er hos domstolene.«

Bestemmelsen er udtryk for den forfatningsretlige magtfordelingslære. Grundtanken bag er, at der ved en opdeling af de forfatningsretlige funktioner skal skabes en styreform med magtbalance mellem de øverste statsorganer, som kan beskytte borgerne mod vilkårlige indgreb, jf. Peter Germer, Statsforfatningsret (2. udg., 1995), side 13. Magtfordelingslæren er oprindeligt udviklet i det 18. århundredes oplysningsfilosofi og er bl.a. kommet til udtryk i en række europæiske forfatninger.

Magtfordelingsprincippet konsekvenser er imidlertid ikke afklaret i enkeltheder, og det er blevet anført, at princippet ikke på noget tidspunkt har været gennemført konsekvent i dansk forfatningsret (og næppe heller i andre forfatninger), jf. Peter Germer, a.st. Det er således f.eks. antaget, at grundlovens § 3 ikke er til hinder for et vist personsammenfald mellem de øverste statsorganer. Som eksempel kan det nævnes, at der i almindelighed ikke er noget til hinder for, at en dommer samtidig er medlem af Folketinget, jf. herved bl.a. Torben Jensen, UfR 1992 B, side 134.

På tilsvarende måde er det almindeligt antaget, at grundloven ikke er til hinder for en vis omfordeling af de forfatningsretlige funktioner mellem de øverste statsorganer. Som eksempler herpå kan det nævnes, at forvaltningen efter bemyndigelse fra Folketinget kan udstede generelle, bindende retsforskrifter, at Folketinget og regeringen i hvert fald i et vist omfang kan gennemføre lovgivning om enkeltforhold (»singular lovgivning«), og at der kan henlægges administrative funktioner til domstolene, jf. Peter Germer, a.st.

Det må dog antages, at grundloven sætter visse grænser for tilladeligheden af en sådan omfordeling. Således ville det f.eks. næppe væ-